

Gyulavári Tamás – Nyilas Mihály – Szikra Dorottya

**A LEGUTÓBB CSATLAKOZOTT
EU-TAGÁLLAMOK TAPASZTALATAI
A SZOCIÁLIS VÉDELEM TERÜLETÉN**

Budapest, 1998

Tartalomjegyzék

I. AZ EURÓPAI UNIÓHOZ VALÓ CSATLAKOZÁS NEMZETKÖZI TAPASZTALATAINAK ÖSSZEFOGLALÓ ELEMZÉSE

<i>Nyilas Mihály</i>	7
1. Spanyolország – A csatlakozás általános kérdései (1986).....	9
A jogharmonizációból eredő kötelezettségek a szociális szférában.....	12
A szociális ellátórendszer változásai.....	14
2. Portugália (1986).....	17
Társadalmi-politikai viszonyok a csatlakozás előtt.....	17
A szociális ellátórendszer.....	19
A csatlakozásra való felkészülés.....	20
3. Ausztria (1995).....	22
A csatlakozás gazdasági hatásai.....	23
A szociális védelem rendszerének jellemzői.....	24
4. Finnország (1995).....	28
A finn modell.....	28
Finnország útja az Európai Unióba.....	31
Az uniós tagság hatása a szociálpolitikára.....	33
5. Svédország (1995).....	37
Svédország útja az EU-tagsághoz.....	37
A svéd jóléti állam jellemzői az 1990-es években.....	42
Az uniós tagság hatása a munkaerőpiaci politikára.....	45
6. Angol-magyar-svéd-finn-portugál szociálpolitikai szakszógyűjtemény....	47
7. Angol-magyar-spanyol szociálpolitikai szakszógyűjtemény.....	53

II. AUSZTRIA CSATLAKOZÁSA AZ EURÓPAI UNIÓHOZ, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A SZOCIÁLIS VÉDELEM KÉRDÉSEIRE

<i>Szikra Dorottya</i>	57
1. Bevezetés.....	57
2. Ausztria politikai viszonyai.....	58
3. Az osztrák gazdaság az EU-csatlakozás előtt.....	58
4. A csatlakozás gazdasági hatásai.....	60
5. Mezőgazdaság.....	61
6. Államháztartás.....	62
7. Külgazdasági hatások.....	62
8. Közvetlen külföldi befektetések Ausztriában.....	63
9. Az osztrák csatlakozási tárgyalások tapasztalatai.....	63

10. Nemzetközi kapcsolatok és kétoldalú megállapodások a társadalombiztosítás területén az EU-csatlakozást megelőzően.....	65
11. Érdekvédelem és munkajog Ausztriában.....	67
12. A szociális partnerség intézménye.....	67
13. Munkaerőpiac és munkanélküliség a csatlakozás előtt.....	68
14. Az osztrák foglalkoztatáspolitikai.....	69
15. A foglalkoztatáspolitikai főbb trendjei a hetvenes évektől.....	69
16. Az osztrák társadalombiztosítási rendszer története.....	71
17. A szociális védelem rendszere Ausztriában.....	72
18. Társadalombiztosítási rendszer.....	73
19. Különleges helyzetű csoportok fenntartási támogatása.....	78
20. Segélyezési rendszer.....	78
21. A munkajog alapján járó ellátások.....	78
22. A szociális védelmi rendszer reformja.....	78
23. A munkaerőpiac igazgatási reformja.....	79
24. Nyugdíjreform.....	79
25. Hosszú távú ápolásra szoruló személyek anyagi támogatása.....	80
26. Méltányossági csomag a dolgozó nők egyenlő lehetőségeiért.....	81
27. A munkajog fejlesztése.....	81
28. Összegzés.....	82
Irodalom.....	83

III. PORTUGÁLIA EURÓPAI UNIÓHOZ VALÓ CSATLAKOZÁSÁNAK TAPASZTALATAI, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A SZOCIÁLIS VÉDELEM KÉRDÉSEIRE

<i>Szikra Dorottya</i>	85
1. A csatlakozás előzményei.....	85
2. Portugália társadalmi, politikai és gazdasági helyzetének alakulása a XX. században – történelmi és politikai áttekintés.....	86
3. Csatlakozás és civil társadalom.....	89
4. A portugál gazdaság a csatlakozást megelőző időszakban.....	90
5. Munkaerőpiac és munkanélküliség.....	91
6. Mezőgazdaság.....	93
7. Szegénység Portugáliában a nyolcvanas évek első felében.....	94
8. Vidéki és városi szegénység.....	95
9. Iskolázottság.....	96
10. Az infláció hatása.....	96
11. A portugál szociális védelmi rendszer fejlődése a csatlakozásig.....	97
12. Az állami szektor helyzete a csatlakozás előtt.....	101
13. Adórendszer.....	103

14. A társadalombiztosítás helyzete a csatlakozást megelőző időszakban.....	104
15. A portugál szociális védelem rendszere.....	106
16. Portugália nemzetközi kapcsolatainak alakulása és felkészülés az Európai Közösséghez való csatlakozásra.....	109
17. Nemzetközi kapcsolatok alakulása a szociális védelem területén....	111
18. Bilaterális egyezmények a társadalombiztosítás területén.....	112
19. Kapcsolatok nemzetközi szervezetekkel.....	113
20. Felkészülés a teljes csatlakozásra.....	114
21. Csatlakozási Munkacsoport.....	115
22. Előkészítő tárgyalások.....	115
23. Nehézségek.....	116
24. Összegzés.....	116
Irodalom.....	118

IV. SVÉDORSZÁG EURÓPAI UNIÓHOZ VALÓ CSATLAKOZÁSÁNAK TAPASZTALATAI, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A SZOCIÁLIS VÉDELEM KÉRDÉSEIRE

<i>Nyilas Mihály</i>	121
1. A svéd csatlakozás általános kérdései.....	121
2. Svédország útja az EU-tagsághoz.....	121
3. Csatlakozási tárgyalások.....	122
4. Csatlakozási Szerződés.....	126
5. Nemzeti szuverenitás és az EU-tagság: az EU-politika parlamenti ellenőrzése.....	127
6. A csatlakozás utáni események.....	129
7. A svéd jóléti állam jellemzői az 1990-es években.....	131
8. A svéd jóléti modell.....	131
9. A szociális biztonsági rendszer az 1990-es években.....	135
10. Társadalombiztosítás.....	137
11. Szociális szolgáltatások.....	147
12. Az EU-tagság hatása a munkaerőpiaci politikára.....	149
Irodalom.....	153

V. FINNORSZÁG EURÓPAI UNIÓHOZ VALÓ CSATLAKOZÁSÁNAK TAPASZTALATAI, KÜLÖNÖS TEKINTETTEL A SZOCIÁLIS VÉDELEM KÉRDÉSEIRE

<i>Nyilas Mihály</i>	155
1. Finnország – néhány alapadat.....	155
2. A finn modell.....	156
3. A finn szociálpolitika jellemzői.....	159

4. A szociális ellátások törvényi keretei.....	160
5. Szociálpolitika az 1990-es években.....	162
6. Finnország útja az Európai Unióba.....	166
7. A tárgyalások és a Csatlakozási Egyezmény.....	167
8. Az EEA Szerződés hatása a finn szociális biztonsági rendszerre.....	169
9. Az uniós tagság hatása a szociálpolitikára.....	171
10. A finn álláspont az 1996-os Kormányközi Konferencián (IGC).....	174
11. Az uniós csatlakozás visszhangja a finn szociálpolitikások körében..	176
Irodalom.....	178

VI. SPANYOLORSZÁG EURÓPAI UNIÓHOZ VALÓ CSATLAKOZÁSÁNAK HATÁSA A SZOCIÁLIS VÉDELEM RENDSZERÉRE

<i>Gyulavári Tamás</i>	179
1. Bevezetés.....	179
2. A spanyol jóléti állam és az európai integráció az “új Európában”...180	
3. Modernizáció és integráció.....	181
4. EU-tagság a mérlegen.....	184
5. Spanyol offenzíva az EU-támogatások ügyében.....	185
6. A siker titka: kifinomult koalíciós technikák.....	189
7. A jogharmonizációból fakadó kötelezettségek – Az EU-tagság hatása a munka világára.....	190
8. Az Európai Szociális Alap segélyei.....	192
9. Egyenlő esélyeket nőknek és férfiaknak Spanyolországban is.....	192
10. Spanyol egészségügy: egy csapásra egészségesebb ügy?.....	193
11. A szociális ellátórendszer reformja 1986 után.....	194
12. Terjeszkedés kontra forráshiány.....	195
13. A spanyol munkanélküliség: strukturális jelenség.....	198
14. A spanyol család mint “jóléti szolgáltató”.....	200
15. Egészségügyi problémák.....	202
16. A szociális szolgáltatások más területei.....	204
17. Összegzés.....	206
Irodalom.....	209
SUMMARY.....	213